

УДК 339.924

Н. М. Далевська,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії та
державного управління ДВНЗ
«Донецький національний технічний університет»

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕРЕЖА КАТЕГОРІЙНО-ПОНЯТТЄВИХ УТВОРЕНЬ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

У статті досліджено головні парадигми формування концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень міжнародної політичної економії (МПЕ), обґрунтовано методологію МПЕ за умов якісної різноманітності елементів системи світового господарства та багатоваріантності еволюційних трендів глобального розвитку.

Ключові слова: міжнародна політична економія, парадигма, категорійно-поняттєві утворення МПЕ, світовий політико-економічний простір, глобальний розвиток.

Н. М. Далевская
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ СЕТЬ
КАТЕГОРИЙНО-ПОНЯТИЙНЫХ ОБРАЗОВАНИЙ
МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИИ

В статье исследуются главные парадигмы формирования концептуальной сети категорійно-поняттєвых образований международной политической экономии (МПЭ), обосновывается методология МПЭ в условиях качественной разнородности элементов системы мирового хозяйства и многовариантности эволюционных трендов глобального развития.

Ключевые слова: международная политическая экономия, парадигма, категорійно-поняттєвые образования МПЭ, мировое политико-экономическое пространство, глобальное развитие.

N. M. Dalevskaya
CONCEPTUAL NETWORK OF
CATEGORICAL FORMATIONS
OF THE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY

In the article major paradigms of conceptual network of categorical formations of the international political economy (IPE) have been researched, IPE methodology in condition of qualitative heterogeneity of the global economy elements and multi-variants of evolutionary trends in global development have been grounded.

Key words: international political economy, paradigm, conceptual-categorical formations of IPE, world political and economic space, and global development.

Постановка проблеми. У низці економічних наук міжнародна політична економія (МПЕ) вирізняється неокресленістю теоретичних засад щодо узгодженого регулювання процесом зростання взаємозв'язків і взаємозалежності окремих країн та їх економік, утворенням світового політико-економічного простору і структур глобальної керованості. Проте саме в межах МПЕ цілком визрів набір так званих базових компонентів, які охоплюють проблеми розвитку загальнонаукових принципів, понятійний апарат, що дозволяє виявити та проаналізувати дію економічних законів у світовому масштабі.

Серед класиків економічної думки найбільший внесок в осмислення проблем МПЕ зробили М. Алле, Л. Брентано, Т. Веблен, Ф. Енгельс, Р. Коммонс, Дж. М. Кейнс, М. Кондратьєв, К. Маркс, А. Маршалл, Дж. С. Мілль, В. Парето, С. Подолинський, К. Поланьї, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, Я. Тінберген, А. Тойнбі, Й. Шумпетер та ін.

Зрозуміло, що здобування економічних знань не залишається у замкненому колі проблем, які формують тенденції та закономірності розвитку світової господарської системи. Останнім часом усе помітніше виявляється схильність до діалектичного витлумачення одвічних дилем економічного пізнання: свободи активного індивіда та відповідальності вибору, який визначатиме складність, багатовимірність і суперечливість процесів у світовому політико-економічному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню категорійно-поняттєвих утворень МПЕ приділяють увагу такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як С. Амін, Дж. Аррічі, В. Базилевич, У. Бек, І. Валлерстайн, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриценко, В. Дементьєв, Г. Колодко, В. Корнівська, О. Корнійчук, Р. Коєхейн, В. Мау, Р. Нуреев,

Дж. Най, М. Портер, А. Пороховський, Д. Сакс, В. Тарасевич, Е. Тоффлер, Ф. Утар, Г. Філюк, А. Філіпенко, М. Фуко, М. Хірок, Ю. Хабермас, А. Шастітко та ін.

Одним із проявів нового теоретичного пошуку пріоритетів довгострокового світового економіко-інституційного розвитку став так званий когнітивний поворот, який дістав вираження в новій стратегії економічного мислення і спирається на інтелектуальну культуру суб'єктів господарювання, що відкриває нові можливості глобального економічного зростання та соціального прогресу.

Метою статті є дослідження головних парадигм формування концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень МПЕ, обґрунтування спрямованості її методології МПЕ за умов якісної різноманітності елементів системи світового господарства і багатоваріантності еволюційних трендів глобального розвитку.

Основні результати дослідження. Від античних часів питання про еволюцію суспільства пов'язане з оцінкою трансдисциплінарної форми існування складних динамічних систем. Це уможлиблюється завдяки побудові таких теоретичних моделей, які закладають підґрунтя для подальших трансформацій світової системи господарства. Кожній теорії, міркував К. Поппер, відповідають емпіричні знання, які складають її «емпіричний базис». Ці знання, які К. Поппер називає «емпіричними свідченнями», мають здатність підтверджувати або спростовувати теорію [1, с. 31].

Аналізуючи витоки глобальної кризи людства, сучасні дослідники [2–7] поставили питання про метатеоретичні положення, що задають дослідницьку програму МПЕ, яка здатна створити передумови для глобального економічного зростання на основі використання потенційних переваг відкритої економіки. Але і в цьому випадку кумулятивність

теоретичних знань відбувається переважно на межі транспарентного переплетіння різних інституційних вимірів (субнаціонального, національного, транснаціонального та наднаціонального) регулювання і внормування міжнародних соціально-економічних відносин. На думку К. Жоля, будь-який рефлексивний висновок передбачає брак розуміння, часткову відсутність логічно ясного поняття. Збільшення ж запасу понять веде до усвідомлення нових проблем. Тому прогрес у пізнанні полягає завжди у відкритті чогось незрозумілого в тому, що раніше вважалось очевидним фактом. Таким є постійний спіралеподібний рух пізнання [8, с. 106–107]. За таких умов діяльність свідомості, що пізнає, має не неперервний, а дискретний характер.

Утім, сучасна МПЕ зазвичай поєднує в собі безліч різних концепцій і напрямів. Серед цієї багатоманітності можна умовно виокремити чотири парадигми, які вплинули на формування й розвиток сучасних концепцій МПЕ. До цих парадигм належать ідеалізм, реалізм, прагматизм та екзистенціалізм (рис.).

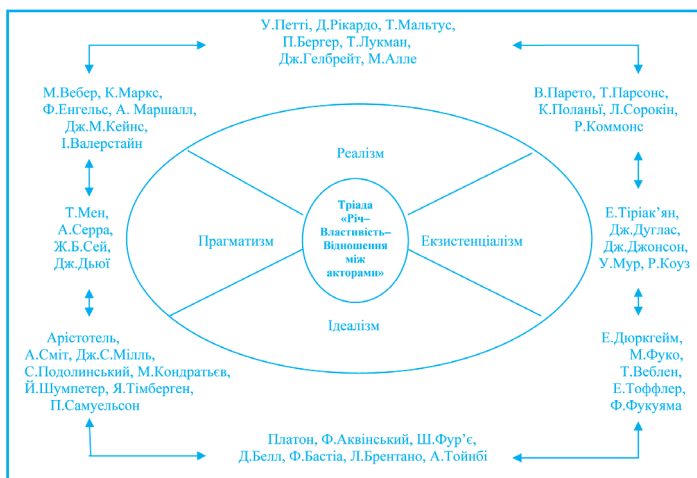

Рис. Головні парадигми формування концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень МПЕ

Джерело: Складено автором

Слід зазначити, що прихильники ідеалізму відстоюють ідею граничної, єдиної першооснови світу. У цьому аспекті економічна сфера виступає об'єктом метафізичного мислення. Відповідно до цього «метафізика економіки» розширює горизонти МПЕ, розкриває роль позаекономічних факторів під час характеристики поведінки суб'єкта економічної діяльності [9].

Прихильники реалізму, який сформувався впродовж останніх п'яти сторіч, дотримуються об'єктивістського погляду на світ. Природа з її закономірностями є для реалістів джерелом усіх людських знань. Правильне застосування інструментів науки та логіки гарантує пізнання всієї мудрості, необхідної для того, щоб людське суспільство жило в гармонії зі світом. У контексті реалістичного вчення людські істоти розглядаються як продукти природи, як вершина еволюційної ієрархії, що водночас підпорядковані об'єктивно діючим законам природи. З цього погляду, правильне життя для людини полягає в досягненні гармонії з природою та її законами.

Представники прагматизму зорієнтовані переважно на практичну діяльність із реорганізації навколишнього середовища з метою досягнення більш соціально прийнятних результатів. Цей підхід відомий під назвою «теорія узгодження». Інновацією було те, що дослідники запропонували замість терміна «раціональна дія» застосовувати термін «обґрунтована дія», спроможний більш повно, на їхню думку, враховувати специфіку соціального контексту, в якому суб'єкт реалізує свою стратегію поведінки та інтерпретує дії. Наголос, зроблений на процесі інтерпретації, вочевидь, засвідчує вплив на «теорію узгодження» етнометодологічних установок. Ідеться тому не лише про правила і норми, а й про правила інтерпретації цих правил [10].

Прагматичний погляд на природу людини передбачає, що вона є істотою біологічною, суспільною та психічною. Ці три функції постійно взаємодіють. Як відзначав Дж. Д'юї, активна діяльність свідомості починається тоді, коли наш розум перебуває немовби на роздоріжжі, у ситуації вибору. Де відсутні запитання, проблеми, ускладнення, там свідомість має невизначений характер. Проблемність встановлює мету свідомості, а мета як закон контролює її діяльність. Таким чином, початок свідомості слід шукати у проблемних ситуаціях [11, с. 17–18]. За таких умов власне стратегія поведінки постає як рухливий процес пошуку компромісної згоди, вимагаючи від суб'єкта певної винахідливості.

Нарешті, для екзистенціалістів істина залежить від особистісних установок, персонального вибору та характеру інтерпретації культурних цінностей. Вплив екзистенціалізму виявляється там, де понад усе ставляться цінності індивідуального вибору і свобода особистості [12]. Кожна людська особистість сама творить свої світоглядні цінності за допомоги вибору та відповідних дій. Ідеться радше про спробу побудувати динамічний образ суб'єкта, який не конструює соціальний світ і навіть не протиставлений йому, а перебуває у постійному процесі суб'єктивації, намагаючись шляхом перегляду самого себе та зовнішнього собі впорядкувати мінливе довкілля й зорієнтуватися в ньому.

Ключовим поняттям при виявленні таких структур знання суб'єктів спілкування є поняття «когніція». Зміст когніції належить до ментального простору людини [13, с. 32]. Згідно із визначенням Дж. Дінсмора, «ментальні простори являють собою сфери, що використовуються для об'єднання інформації того чи того різновиду... Усередині цих просторів різні об'єкти та відносини між об'єктами можуть розглядатися як існуючі безвідносно до статусів цих об'єктів і відносин у реальному світі» [14, с. 386]. Проте при розгляді спілкування слід вживати, напевно, поняття «когнітивний простір», який містить уточнені погляди на реальність (об'єкти та відносини між ними) суб'єктів комунікації.

Головна ж умова інтерсуб'єктивного діалогу полягає в тому, що всім учасникам спілкування притаманний намір координувати свої погляди, думки через з'ясування поглядів, думок інших суб'єктів. Це означає, що доля людства значною мірою визначена рівнем здатності кожної людини відродити у собі ціннісне ставлення до життя, що реалізується у життєохоронному типі поведінки і вчинків.

Показово, що сучасна економічна криза є невід'ємною складовою кризи утвореного глобального світоустрою, західної цивілізації та міжцивілізаційних взаємодій. Вона свідчить про тупиковий характер абсолютизації інститутів якоїсь однієї цивілізації, навіть економічно наймогутнішої, надання їм статусу глобальних. На вагах новітньої історії поки що повною мірою не репрезентований духовний і соціальний потенціал різних цивілізацій. Сучасні інститути глобального управління та економічного регулювання мають бути не лише економіко-політичними, а й екологічними, соціальними, духовними, не прозахідними, але міжцивілізаційними [15, с. 18].

За таких умов концептуальна мережа категорійно-поняттєвих утворень МПЕ виявляється в системній компліментарності ідеалізму, реалізму, прагматизму та екзистенціалізму (таб.).

Загальносистемна компліментарність концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень МПЕ втілюється, перш за все, у специфічних для кожної соціально-економічної системи режимах відтворення, накопичення, зростання. Така компліментарність становить основу виокремлення соціально-економічних моделей, що включають різні за інституційним устроєм національні соціально-економічні системи. Особливої значущості набуває компліментарність інститутів за умов якісної різномірності елементів системи світового господарства та багатоваріантності еволюційних трендів глобального розвитку. І особливого значення у цьому контексті набуває впровадження гнучких механізмів стимулювання й підтримки лю-

Концептуальна мережа категорійно-поняттєвих утворень міжнародної політичної економії

	Соціальні позиції	Спонукальний мотив	Методи	Специфічні особливості	Обмеження / перешкоди	Принципи аналізу
Ідеалізм	Гуманістичне бачення проблем, нормативні рамки соціально-економічного аналізу; закони залежать не від принципу необхідності, а від принципу відповідності	Функціональна значущість надособистих морально-естетичних цінностей. Пріоритет загальнолюдських цінностей над національними	Подолання технократичного ставлення до людини та економіки, політики, екології; диверсифікація джерел фінансування соціальних програм	Реалізація проєктів просвітництва. Ідеали розумної організації суспільства, зумовленість поведінки суб'єкта соціальною структурою, асиметричне зростання реальних доходів	Вибір завжди здійснюється переважно у сфері свідомості. Суперечливі зміни в усіх складових якості життя населення різних країн. Структурні асиметрії	Важливість міри цінностей для нормального існування і розвитку суспільства
Реалізм	«Рефлексійний» підхід, нормативно-зорієнтована дія акторів, інтеграційний тип еволюції людства, зміцнення цивілізаційної ідентичності	Зростаюча соціальна просторова мобільність, визначення цивілізаційно-економічних стандартів, формування наддержавних утворень	Вирівнювання стартових умов різних верств населення, творчості ставлення людини до продуктів її чуттєвості, уяви, мислення, дії	Суто раціоналістичне сприйняття світу, налагодження відносин довіри та солідарності між суб'єктами світового господарства	Перерозподіл ресурсів на користь країн так званого цивілізаційного центру, які розвиваються на основі постіндустріальних принципів і нагромадження відсталості у країнах із традиційною технологією та доіндустріальним розвитком	Обґрунтування загальнозначущих норм ефективності глобальної економіки, нерівномірність соціально-економічного розвитку територій
Прагматизм	Інтегративність і адаптивність соціальних систем. Відображення ціннісно-нормативної структури соціального життя, обґрунтована дія акторів	Рівновага соціальних сил, когнітивна та комунікативна компетенція суб'єктів господарювання	Пошук об'єктивних змін, легітимація ідеалів, трансдисциплінарний синтез, креативність можливостей цілепокладання суб'єктів господарювання	Цінності життєвого світу (моральність) входять до контексту науки не безпосередньо, а опосередковано як норми аргументативного досягнення порозуміння	Інтенсифікація руху технологічних нововведень, поглиблення розшарування країн, регіонів, окремих суб'єктів господарювання за різними ознаками, ієрархічна модель глобального управління і регулювання	Фокусування на інституціоналізації ціннісно-нормативних стандартів акторів через соціалізацію
Екзистенціалізм	Відання переваги щирим почуттям й творчому стилю міжособової взаємодії, налагодження розгалуженої виробничої спеціалізації та кооперації	Морально-альтруїстичний підхід (совість), дослідження людського досвіду у світі екзистенції, компліментарність інститутів	Захист особистої свободи та посилення професіоналізації, інтенсивне зростання нерівності у розподілі доходів, фрагментація соціального суб'єкта	Руйнація образу суспільства як єдиного цілого, субкультурні вияви, що відрізняють одну соціальну групу від іншої, формування простору довіри	Визначення окремого індивіда як вирішального джерела влади та вимірвача ефективності соціально-економічних процесів	Визначення повноважень та відповідальності індивіда, узгоджене регулювання глобальних процесів

Джерело: Складено автором на основі [16-24]

диноцентричної та гуманітарної спрямованості глобально-економічного розвитку.

Утім, на локальному рівні вихідним елементом формування інститутів світового політико-економічного простору є соціальні орієнтації домінуючої в суспільстві ціннісної системи. Колективні конвенції про ухвалення норм соціальної поведінки складають проміжний рівень між цінностями й інститутами. Відповідно, оперативність їх формування, дієвість і ефективність багато в чому залежать від структури, інтересів, розуміння власної ролі й соціальної відповідальності суспільних еліт. Власне інституції регламентують обіг конкретних інституційних форм та інституційні функції, які на них покладені [25, с. 31]. За цих умов інститути як комплекси інституцій зумовлюють організаційні форми соціальної взаємодії суб'єктів господарювання в межах світового політико-економічного простору й забезпечують оптимізацію трансакційних витрат відповідно до специфіки завдань, покладених на них.

Це означає, що між соціальними відносинами і діями індивідів існує кругова, розгорнута в часі взаємозалежність. Цінності, інструменти та інституції сплетені в мережу взаємовідносин і набувають значення залежно від того, які ролі та функції вони виконують у цій мережі. Отже, суб'єкт залишається структурно детермінованим, але ця детермінація завжди різномірною і «конкурентною» – мережевих структур завжди кілька, тому суб'єкт може за потреби та за певних обставин обирати чи навіть «маневрувати», беручи більшу або меншу участь у тій чи тій мережі.

Такий теоретичний підхід дозволяє розглядати суб'єкта як складного і мінливого, по суті, децентрованого, тобто змушеного постійно відновлювати рівновагу між внутрішніми та зовнішніми впливами (потокми) шляхом встановлення і перегляду, вдосконалення та уточнення, визнання й заперечення правил та форм взаємодії, коли зовнішнє і внутрішнє не постають як самочинні інстанції, а виявляються радше полясами уваги суб'єкта, котрий намагається віднайти й центрувати бажаний баланс у межах світового політико-економічного простору за умов якісної різномірності елементів системи світового господарства та багатоваріантності еволюційних трендів глобального розвитку.

Висновки. Глобалізація світової економіки зумовлює дедалі більшу інтернаціоналізацію внутрішніх проблем національних економік. За таких умов МПЕ дістає вираження в поєднанні різних теоретичних підходів, що уможливує налагодження відносин довіри та солідарності між суб'єктами світового господарства.

МПЕ виконує функції теоретичного фундаменту, інтегральної загальнотеоретичної основи, на якій зводяться нові концептуальні конструкції. Вочевидь, теоретична побудова концептуальної мережі категорійно-поняттєвих утворень МПЕ виникає з переплетіння ідеалістичної, реалістичної, прагматичної та екзистенціалістичної парадигм світового цивілізаційного устрою в межах певних традицій, шкіл, які значною мірою формують інтеграційний тип еволюції людства. Особливу роль при цьому відіграє класична спадщина економічної думки. Зокрема синхронізація цих парадигм здатна забезпечити мережеву основу розвитку МПЕ.

Принциповим для теоретичних розробок МПЕ є усвідомлення інституційної компліментарності гетерогенних елементів світової системи господарства, виходячи із стратегічних розрахунків параметрів глобальної економічної рівноваги.

Література

1. Popper K. Conjectures and Refutations / K. Popper. – Boston, 1963. – 582 p.
2. Колодко Г. Мир в движении / Г. Колодко ; пер. с пол. Ю. Чайникова. – М. : Магистр, 2009. – 575 с.
3. Колот А. Діалектика економічного і соціального розвитку як предмет наукових досліджень / А. Колот // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 5. – С. 3–8.
4. Гальчинський А. Методологія аналізу економічної глобалізації: логіка оновлення / А. Гальчинський // Економіка України. – 2009. – № 1. – С. 4–18.
5. Carney R. Contested Capitalism: the Political Origins of Financial Institutions / R. Carney. – London, 2010. – 189 p.
6. Wolff R. Capitalism Hits the Fun: the Global Economic Meltdown and what to do about it / R. Wolff. – Northampton : Mass., 2010. – 262 p.
7. Centeno M. Global Capitalism: a Sociological Perspective / M. Centeno, J. Cohen. – Cambridge : Mass., 2010. – 246 p.

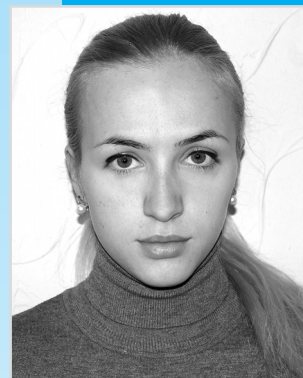
8. Жоль К. Язык как практическое сознание (философский анализ) / К. Жоль. – К. : Вища школа, 1990. – 238 с.
9. Базилевич В. Метафізика економіки / В. Базилевич, В. Лыін. – К. : Знання, 2007. – 718 с.
10. Тавено Л. Прагматика познания. Введение: исследование связи между познанием, коллективностью и практикой [Электронный ресурс] / Л. Тавено. – Режим доступа : <http://www.socjournal.ru/article/654?print=yes>
11. Дьюи Дж. Психология и педагогика мышления / Дж. Дьюи ; пер. с англ. Н. Никольской. – М. : Совершенство, 1997. – 208 с.
12. Tiryakian E. Sociologism and Existentialism: Two Perspectives on the Individual and Society / E. Tiryakian. – Englewood Cliffs (NJ), 1964. – P. 74.
13. Ішмуратов А. Конфлікт і згода (основи когнітивної теорії конфліктів) / А. Ішмуратов. – К. : Наукова думка, 1996. – 192 с.
14. Динсмор Дж. Ментальные пространства с функциональной точки зрения / Дж. Динсмор // Язык и интеллект. – М., 1995. – 416 с.
15. Тарасевич В. Про цивілізаційне вимірювання світової кризи / В. Тарасевич // Економічна теорія. – 2009. – № 2. – С. 16–22.
16. Конох М. Філософія освіти як предмет соціально-філософського аналізу // Філософська думка. – 2001. – № 4. – С. 127–146.
17. Маркс К. Капітал. Твори / К. Маркс, Ф. Енгельс. – 2-е вид. – К. : Держ. вид-во політ. літ. УРСР, 1963. – Т. 1. – 907 с.
18. Ulrich P. Transformation der oronomischen Vernunft: Fortschrittsperspektiven der modernen Industriegesellschaft / P. Ulrich. – Stuttgart; Bern, 1986. – S. 332.
19. Бреннан Дж. Причина правил. Конституционная политическая экономия / Дж. Бреннан, Дж. Бьюкенен. – СПб. : Экономическая школа, 2005. – 272 с.
20. Бек У. Власть и ее оппоненты в эпоху глобализма. Новая всемирно-политическая экономия / У. Бек ; пер. с нем. А. Б. Григорьева, В. Д. Седелника ; послесловие В. Г. Федотовой, Н. Н. Федотовой. – М. : Прогресс-Традиция; Издательский дом «Территория будущего», 2007. – 464 с.
21. Дементьев В. Экономика как система власти : монография / В. Дементьев. – Донецк : Друк-Инфо, 2006. – 404 с.
22. Валлерстайн И. Исторический капитализм. Капиталистическая цивилизация / И. Валлерстайн ; пер. с англ. К. А. Фурсова с предисловием А. И. Фурсова. – М. : Товарищество научных изданий КМС, 2008. – 176 с.
23. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований ; под ред. А. А. Гриценко. – Х. : Форт, 2008. – 928 с.
24. Евстигнеева Л. Экономика как синергетическая система / Л. Евстигнеева, Р. Евстигнеев. – М. : ЛЕНАНД, 2010. – 272 с.
25. Липов В. Невидима рука чого... або кого? Від взаємного пристосування до інституційної компліментарності / В. Липов // Економічна теорія. – 2011. – № 3. – С. 21–35.

Стаття надійшла до редакції 29 березня 2012 року

УДК [330: 351:746.1] (477)1

Т. А. Федотова,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та управління
національним господарством
Дніпропетровського національного
університету ім. Олеся Гончара

Е. Е. Дмитренко,
магістр ДНУ ім. Олеся Гончара

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ПРОЯВ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто основні аспекти, що впливають на економічну безпеку України і розвиток української економіки у цілому, виявлено критерії, за якими оцінюється економічна безпека держави, показано, що економічна і національна безпека держави характеризує ступінь задоволення національних та економічних інтересів країни.

Ключові слова: національні економічні інтереси, економічна безпека, національна економіка, конкурентоспроможність.

Т. А. Федотова, Э. Э. Дмитренко
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК
ПРОЯВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены основные аспекты, которые влияют на экономическую безопасность Украины и развитие украинской экономики в целом, выявлены критерии, по которым оценивается экономическая безопасность государства, показано, что экономическая и национальная безопасность государства характеризует степень удовлетворения национальных и экономических интересов страны.

Ключевые слова: национальные экономические интересы, экономическая безопасность, национальная экономика, конкурентоспособность.

T. A. Fedotova, E. E. Dmitrenko
ECONOMIC SECURITY AS MANIFESTATION
OF NATIONAL ECONOMIC INTERESTS
OF UKRAINE

The main aspects affecting the economic security of the state and the development of Ukrainian economy in general were described in the article, also were determined criteria which evaluate the economic security of the state, was shown that the economic and national security of the state characterizes the degree of satisfaction of national and economic interests of the country.

Key words: national economic interests, economic security, national economy, competitiveness.